

Veteriner Hekimlik Eğitiminde Sosyal Medyanın Etkisi: Veteriner Parazitoloji Eğitiminde Sosyal Medya Kullanımının Öğrenme Sürecine KatkılarıMeral AYDENİZÖZ ^{1*}, Pınar AYVAZOĞLU DEMİR ²¹ Kırıkkale Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Parazitoloji Anabilim Dalı, Kırıkkale² Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı, Kırıkkale*Sorumlu yazar (Corresponding author): pinardemir80@hotmail.com**Geliş Tarihi (Received):** 11.01.2025**Kabul Tarihi (Accepted):** 26.02.2025**Özet**

Bu çalışmada, Veteriner Fakültesi öğrencilerinin parazitoloji dersi bağlamında sosyal medya ve internet kullanım alışkanlıkları ile bu platformların öğrenme süreçlerine etkileri analiz edilmiştir. Çalışma kapsamının genişliği nedeniyle Demir Ayvazoğlu ve Aydenizöz (2024)'ün yayımlanmış olan araştırmasının devamı niteliğinde olan bu çalışmada, katılımcıların sosyal medyayı Veteriner hekimlik eğitiminde %56.8'inin görselleştirilmiş vaka örneklerine ulaşmak, %27.2'sinin hastalıkların teşhis ve tedavi süreçleriyle ilgili hızlı bilgi almak, %16'sının ise hastalıktan korunma ve kontrol programlarını öğrenmek amacıyla kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca, parazitoloji ders içerikleri özelinde internet kullanım nedenleri arasında, %40.3 oranında parazit görsellerini incelemek, %25.1 oranında sınavlara hazırlanmak ve %22.2 oranında ders slaytlarına ulaşmak yer almıştır. Katılımcıların sosyal medyada en çok Google (%59.1) ve YouTube'u (%20.5) tercih ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal medya kullanım sıklığı, bireysel tercihlerine ve dersin içeriğine bağlı olarak farklılık gösterdiği ancak parazitoloji dersi özelinde sosyal medya kullanım oranı %21.1'inin sık sık, %46.2'sinin bazen kullandığı tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca öğrencilerin yaklaşık %94'nün internet ortamındaki bilgilere tamamen güvenmek yerine seçici davranmayı tercih ettikleri ve bilgiyi değerlendirmek için çeşitli kriterler kullandıkları belirlenmiştir. Sonuç olarak, internet ve sosyal medyanın, özellikle görsel öğrenme ve bilgiye hızlı erişim sağlama konularında parazitoloji dersinde öğrenciler için önemli bir öğrenme aracı olduğu ortaya konmuştur. Bununla birlikte, güvenilir bilgi kaynaklarının teşviki ve dijital okuryazarlığın geliştirilmesi, öğrencilerin bu araçlardan daha etkili bir şekilde faydalanabilmesi için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, internet kullanımı, veteriner hekimlik eğitimi, parazitoloji**The Impact of Social Media in Veterinary Education: Contributions of Social Media Use to the Learning Process in Veterinary Parasitology Education****Abstract**

In this study, the social media and internet usage habits of Veterinary Faculty students in the context of the parasitology course and the effects of these platforms on their learning processes were analyzed. As an extension of the research conducted by Demir Ayvazoğlu and Aydenizöz (2024) due to the broad scope of the topic, this study identifies that 56.8% of participants use social media in veterinary education to access visualized case examples, 27.2% to obtain quick information about the diagnosis and treatment of diseases, and 16% to learn about disease prevention and control programs. Specifically, regarding the use of the internet for parasitology course content, 40.3% of participants reported using it to examine parasite images, 25.1% to prepare for exams, and 22.2% to access lecture slides. Google (59.1%) and YouTube (20.5%) were identified as the most preferred platforms among students for these purposes. The frequency of social media usage varied depending on individual preferences and course content, with 21.1% of students reporting frequent use and 46.2% reporting occasional use specifically for the parasitology course. Additionally, approximately 94% of students stated that they prefer to be selective rather than fully trusting information found on the internet and use various criteria to evaluate the reliability of the information. In conclusion, the study highlights that the internet and social media serve as important learning tools for students in the parasitology course, especially in terms of visual learning and quick access to information. Nevertheless, fostering digital literacy and ensuring access to reliable information sources are essential for optimizing students' engagement with these educational tools.

Keywords: Social media, internet use, veterinarian education, parasitology

1. Giriş

Sosyal medya (SM), “kullanıcıların bilgi, fikir paylaşmak ve insanlarla bağlantı kurmak için çevrimiçi topluluklar oluşturabildiği web siteleri veya sosyal ağ uygulamaları gibi elektronik tabanlı herhangi bir iletişim aracı” olarak tanımlanmaktadır (Liu ve ark., 2017; Taher ve Ali, 2024). İnsanların zaman mefhumu ve yer kavramı olmaksızın Facebook, WhatsApp, Messenger, Instagram vb. gibi çeşitli sosyal ağ sitelerinde birbirleriyle fikir paylaşımı yaptıkları alanlardır. Dünyanın her yerinde ve hayatın her anında kullanılabilen platformlardır. Akıllı telefonların, tabletlerin, dizüstü bilgisayarların ve diğer akıllı cihazların kullanılabilirliği, öğrencilerin sosyal medyaya olan günlük yoğun bağımlılığını artırmıştır. Öğrencinin yaşamı, sosyal etkileşimi, akademik başarısı ve hatta öz kavramı bile bu bağımlılıktan etkilenir hale gelmiştir (Taher ve Ali, 2024).

Yaşadığımız 21. yüzyılda sosyal medya araçları iletişimde kullanıldığı gibi, birçok meslek kuruluşları için de ulaşılması kolay bilgi kaynağı haline gelmiştir. Günümüzde artık somut kitap, dergi kaynaklı yayımlar, dijital ortamda basılmaya çalışılmakta, dünya genelinde insanların dijital sisteme geçmesi, kolaylığı ve rahat ulaşılabilir olmasından gelmektedir. Sosyal medyanın özellikle sağlık hizmetlerinde bir devrim gerçekleştirmesi; insanların öncelikli başvurdukları kaynak haline gelmiş, aynı zamanda hekimlerin de yaygın olarak kullandığı görülmüştür (Hamm ve ark., 2013).

İnsanların çevrim içi yaşamları günümüzde giderek artmaktadır. İnternet kullanımı artık toplumun her kesimine yayılmıştır. Veteriner Fakültesi öğrencileri ders materyali olarak çevrimiçi kaynakları ve sosyal medyayı kullanmaktadırlar. Bu durum özellikle öğrencilerin öğrenme deneyiminde bir dizi avantaj ve olumlu sonuçla ilişkilendiriliyor (Ellaway ve ark., 2005; Siegford ve ark., 2005; Cockram ve ark., 2007; McGreevy, 2007; Roshier ve ark., 2011; Sadeh ve ark., 2021).

Parazitoloji öğretimi, özellikle Veteriner Fakültesi öğrencileri için klinik bilimleri

eğitiminin temel bir bileşenini temsil eder (Denecke ve ark., 2009; Hamm ve ark., 2013). Klinik bilimleri içerisinde yer alan parazitolojinin desteği iç hastalıkları dersinde güçlü bir temel, hastalıkları oluşturan parazitlerin morfoloji, biyoloji, teşhis ve tedavi, korunma yollarını anlamak için gereklidir. Bu nedenle, parazitoloji öğrenimi öğrencileri başarılı klinisyen olmaya hazırlamak için çok önemlidir.

20 yıl öncesinde diğer fakültelerdeki gibi Veteriner Fakültesinin diğer birçok dersleri arasında yer alan Parazitoloji dersi geleneksel klasik öğretim imkanları olan tepe göz, slayt makineleri için hazırlanan dökümanlarla öğretilmeye çalışılırdı (Çiçek, 2018). Dolayısıyla öğretim görevlisinin bilgiyi doğrudan öğrenciye anlatması ile pasif öğrenme tarzında gerçekleştirilmekteydi (Denecke ve ark., 2009; Avcı ve ark., 2015). Ancak diğer bilim alanlarındaki dersler gibi Parazitoloji derslerinde de çevrimiçi kaynakların artan kullanımıyla karakterize edilen daha teknolojik olarak geliştirilmiş öğretim uygulamalarına doğru hızlı bir evrim geçiriyor. Zaman zaman video uygulamalarının yer aldığı YouTube çevrim içi uygulamalar da etkili bir kaynak olmuştur. Facebook, Blogger, Twitter, Instagram, Wikipedia, gibi sosyal medya platformları da lisans düzeyinde tek sağlık eğitiminin öğretim sürecine entegre edilmiştir (Denecke ve ark., 2009; Hamm ve ark., 2013; Avcı ve ark., 2015).

Parazitoloji eğitiminde öğrenciler özellikle görsel olarak parazitlerin ergin formunun morfoloji, yumurta ya da oocytlerinin morfolojisi, biyolojik siklusları için interneti kullanmaktadır. Paraziter hastalıkların klinik semptomlarının ne olabileceği konusunda bilgi edindikten sonra teşhis ve tedavide de ne tür ilaçların kullanılacağı konusunda bilgi sahibi olma yoluna gitmektedirler. E-öğrenme diyebileceğimiz bu durum yüksek öğrenimde öğrenci öğrenme deneyimini kökten dönüştürdü ve artan esneklik ve kendi kendine yönlendirilen çalışma potansiyeli sunmuştur. Parazitoloji derslerinde de internetteki bilgi doğruluğu kesinleşmiş belirli sitelerden,

çevrim içi kaynaklar mutlak surette yararlanmanın öğreticilik açısından olumlu faydaları olduğu kesindir. Öğrencilerin de çevrim içi kaynaklarla birbirleriyle iletişim halinde ders konusunda yararlandıkları gerçeği mevcuttur (Gledhill ve ark., 2017).

Demir Ayvazoğlu ve Aydenizöz, (2024)'ün çalışmasının devamı niteliğinde olan bu çalışmanın amacı, Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi öğrencilerinin Parazitoloji dersleri özelinde sosyal medya ve internet kullanım alışkanlıkları ile bu platformların öğrenme süreçlerine etkilerini belirlemektir.

2. Materyal ve Yöntem

Bu araştırmanın örneklem ve veri toplama süreci, "Veteriner Hekimlik Eğitiminde Sosyal Medyanın Etkisi" başlıklı çalışmada (Demir Ayvazoğlu ve Aydenizöz, 2024) detaylı olarak sunulmuştur. Araştırmanın geniş kapsamı göz önünde bulundurularak, bu çalışma söz konusu araştırmanın devamı niteliğindedir. Çalışmaya başlangıçta 192 katılımcı dahil edilmiştir. Ancak, çalışmanın bu bölümünde parazitoloji dersine ilişkin sorular yer aldığından, söz

konusu dersi henüz almamış olan birinci sınıf öğrencileri çalışma dışında tutulmuş ve analizler üst sınıflardaki 171 öğrenci üzerinden gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, frekans dağılımı ve/veya yüzde olarak tablolar halinde sunulmuştur.

3. Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde, katılımcıların %17,2'sinin (35 kişi) 2. sınıf, %27,6'sı (53 kişi) 3. sınıf, %20,3'ü (39 kişi) 4. sınıf ve %22,9'u (44 kişi) ise 5. sınıf öğrencisi olduğu tespit edilmiştir. Buna göre çalışmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeylerinin dengeli bir şekilde dağıldığı ve farklı sınıflardan öğrencilerin araştırmaya dahil edildiği söylenebilir. Ancak çalışmanın bu bölümünde parazitoloji dersine özel sorular sorulduğu için bu dersi almayan 1. sınıflar bu çalışmaya dahil edilmemiştir (21 kişi). Veteriner Fakültesi öğrencilerinin, veteriner hekimlik eğitiminde sosyal medyayı en sık kullandıkları dersler ve kullanım oranları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Veteriner hekimlik eğitiminde sosyal medyanın en sık kullandığı dersler

Table 1. The most frequent uses of social media in veterinary education

Bölgümler	Katılımcı Sayısı	Yüzde (%)
Klinik Bilimleri Dersleri	81	47.4
Klinik Öncesi Bilimleri Dersleri	35	20.5
Temel Bilimleri Dersleri	32	18.7
Zootekni ve Hayvan Besleme Bölüm Dersleri	16	9.3
Gıda ve Besin Hijyeni Dersleri	7	4.1
Toplam	171	100

Tablo 1 incelendiğinde, Veteriner hekimlik eğitimi gören öğrencilerin sosyal medyayı en fazla kullandıkları derslerde klinik bilimleri derslerinin (%47.4) ön plana çıktığı görülmektedir. Sosyal medya kullanımının en yaygın olduğu diğer dersler ise sırasıyla Klinik Öncesi Bilimler Dersleri (%20.5), Temel Bilimler dersleri (%18.7) olup, sosyal medyanın en az kullanıldığı dersler; Zootekni ve Hayvan Besleme Bölümü dersleri (%8.33) ile Gıda ve Besin Hijyeni dersleri (%3.65) olarak tespit edilmiştir. Yapılan çalışmada veteriner hekimlik eğitiminde öğrencilerin

bilgi eksikliği yaşadıkları bir konuyla karşılaştıklarında sergiledikleri davranışları belirlemeye yönelik yanıtları analiz edildiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun başvurdukları kaynaklar arasında farklı tercihlerde buldukları gözlemlenmiştir. Anket sonuçlarına göre, katılımcıların %40.9'u (70 kişi) ders kitabını okumayı tercih etmekte, %27.5'i (47 kişi) dersin hocalarına sorarak açıklama almayı seçmektedir. İnternette araştırma yapmayı tercih edenlerin oranı ise %31.6 (54 kişi) olarak belirlenmiştir. Bu bulgular, öğrencilerin anlamadıkları

konularda farklı bilgi kaynaklarına başvurduklarını ve en yaygın olarak ders kitabı ve interneti kullandıklarını göstermektedir. Yapılan çalışma sonuçlarına göre, katılımcıların parazitoloji dersinde ve

Veteriner klinik uygulamalarında hastalıkların teşhis ve tedavisinde sosyal medyanın kullanım sıklığına ilişkin veriler Tablo 2’de verilmiştir

Tablo 2. Parazitoloji dersinde ve klinik uygulamalarında sosyal medya kullanımı sıklığı

Table 2. Frequency of social media use in parasitology courses and clinical practice

Parazitoloji Dersinde Sosyal Medya Kullanım Sıklığı			Klinik Uygulamalarında Sosyal Medya Kullanım Sıklığı		
	Frekans (n)	Yüzde (%)		Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet, sık sık	36	21.1	Evet sık sık	56	32.8
Evet, bazen	79	46.2	Bazen	69	40.4
Evet, nadiren	47	27.5	Nadiren	37	21.6
Kullanmıyorum	9	5.2	Kullanmıyorum	9	5.2
Toplam	171	100	Toplam	171	100

Tablo 2’de, parazitoloji dersinde sosyal medyanın kullanım sıklığına ilişkin öğrenci yanıtları incelendiğinde, katılımcıların %21.1’sinin (n=36) sosyal medyayı sık sık kullandıkları, %46.2’sinin (n=79) sosyal medyayı bazen kullandıkları görülmüştür. Buna karşın katılımcıların, %27.5’i (n=47) sosyal medyayı nadiren kullandığını, %5.2’si (n=9) ise parazitoloji dersinde sosyal medyayı kullanmadığını belirtmiştir. Bu veriler doğrultusunda, katılımcıların sosyal medya kullanım alışkanlıklarının farklılık gösterdiği ve her öğrencinin kullanım sıklığının değişkenlik arz ettiği tespit edilmiştir. Tablo 2’te katılımcıların, veteriner klinik uygulamalarında sosyal medya kullanımına ilişkin görüşleri incelendiğinde, katılımcıların %32.8’sinin (n=56) sık sık kullandığı görülmektedir. Çalışmada %40.4’lük bir grup

(n=69) bazen kullandığını belirtirken, %21.6’sı (n=37) nadiren kullandığını dile getirmiştir. Katılımcıların yalnızca %5.2’si (n=9) interneti teşhis ve tedavi süreçlerinde kullanmadığını ifade etmiştir. Ayrıca, sosyal medyanın veteriner kliniklerinde hangi amaçlarla kullanıldığına dair sorulan soruda, katılımcıların %56.8’i (n=71) görselleştirilmiş vaka örneklerine ulaşmak için, %27.2’si (n=34) hastalıkların teşhis ve tedavi sürecine ilişkin hızlı bilgiye ulaşmak için, %16’sı (n=20) hastalıktan korunma ve kontrol programlarını öğrenmek için sıklıkla kullanıldığı belirlenmiştir. Çalışmada katılımcılara parazitoloji dersi eğitiminde ders içeriğiyle ilgili en çok hangi internet kanalını kullandıkları sorulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Parazitoloji dersi eğitiminde kullanılan internet kanalları

Table 3. Internet channels used in parasitology course education

İnternet Kanalları	Kullanım Sayısı (n)	Yüzde (%)
Google	101	59.1
YouTube	35	20.5
Instagram	19	11.1
Wikipedia	16	9.3
Toplam	171	100

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların parazitoloji ders içeriklerinde en fazla kullanılan kanal Google (%59.1) olup, onu YouTube’un (%20.5) takip ettiği

görülmektedir. Instagram’ın kullanım oranı ise %11 olup, Wikipedia’nın %9.3’lük bir tercih oranına sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışmada Parazitoloji dersi kapsamında katılımcıların

interneti en çok hangi amaçla kullandığını ortaya koymak için sorulan soruya katılımcıların verdikleri cevaplar Tablo 4'te verilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların büyük bir kısmı interneti, parazitlere ilişkin görselleri görmek amacıyla kullandıkları (%40.3) görülmektedir. Bunu

sırasıyla, sınavlara hazırlık amacıyla kullananlar (%25.1) ve ders slaytlarına ulaşmak için kullananlar (%22.2) izlemektedir. Bilimsel amaçlar için internet kullananların oranı %7.1, ödev yapmak amacıyla kullananların oranı ise %5.3 olarak belirlenmiştir.

Tablo 4. Parazitoloji dersi eğitiminde internetin kullanım amaçları

Table 4. Purposes of using the internet in parasitology course education

Kullanım Amacı	Kullanıcı Sayısı	Yüzde (%)
Görseller	69	40.3
Sınava hazırlık	43	25.1
Ders Slaytları	38	22.2
Bilimsel Amaçlı	12	7.1
Ödev	9	5.3
Toplam	171	100

Araştırmanın amacı doğrultusunda, katılımcıların bilgiye erişim süreçlerinde internet ortamındaki kaynaklara yönelik güven algıları incelenmiştir. Araştırma kapsamında, katılımcıların internet ortamındaki bilgilere güven durumlarını etkileyen kriterler Tablo 5'te verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, katılımcıların %5.9'u internet ortamındaki bilgilere genel olarak güvendiklerini

belirtmiştir (n=10). Bununla birlikte, çoğunluğun sitenin adına ve güvenilirliğine dikkat ederek bilgiye güvenmeyi tercih ettikleri (%49.1; n=84) görülmektedir. Katılımcıların %29.2'si (n=50), bilginin ders kitabı veya slaytlarla uyumlu olup olmadığına dikkat ettiğini, %15.8'lik bir grup (n=27), ise bilginin kim tarafından yazıldığına önem verdiğini belirtmiştir.

Tablo 5. Parazitoloji eğitiminde internet ortamındaki bilgiye güven durumları

Table 5. Trust in information on the internet in parasitology education

	(n)	(%)
İnternetteki bilgilere genel olarak güvenirim	10	5.9
Sitenin adına ve güvenilirliğine bakarım	84	49.1
Ders kitabı veya slayt olup olmadığına bakarım	50	29.2
Bilginin kim tarafından yazıldığına bakarım	27	15.8
Toplam	171	100

4. Tartışma

Veteriner fakültesi öğrencilerinin derslerde sosyal medya kullanımını değerlendiren çalışmalar, sosyal medyanın öğrenme ve bilgi paylaşımı için etkili bir araç olabileceğini ortaya koymaktadır (Joshi ve ark., 2018). Veteriner hekimlik eğitimi gören öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarının ders içerikleriyle olan ilişkisi değerlendirmek için yapılan çalışmada Veteriner hekimlik eğitimi gören öğrencilerin, sosyal medya kullanımında özellikle klinik bilimlerle ilgili derslerini belirgin bir şekilde ön planda tuttukları, bunu

klinik öncesi bilimleri dersleri ile temel bilimler derslerinin izlediği tespit edilmiştir. Bu çalışma bulgusuna paralel olarak Slegford ve ark. (2005) ile McGreevy ve ark. (2007), yaptıkları çalışmada klinik bilimlerde sosyal medya kullanımının artış gösterdiğini ve bu platformların vaka bazlı öğrenmeyi destekleyen görsel materyallerin paylaşımında etkili olduğunu bildirmişlerdir. Özellikle vaka analizleri ve klinik durumlara yönelik eğitici içeriklerin sosyal medyada paylaşılması, öğrenciler arasında bilgi alışverişini artırmaktadır. Özellikle temel bilimler derslerinin sosyal medya kullanımında daha

geri planda kalması ise, bu derslerin teorik yapısının ağır basmasından ve teorik bilginin sosyal medya üzerinden yayılmasının daha az etkili olmasıyla açıklanabilir. Bu bağlamda temel bilimlerdeki bilgilerin görselleştirilmesi veya popülerleştirilmesi sosyal medya kullanımını artırabilir.

Yapılan çalışmada, Veteriner hekimlik eğitimi alan öğrencilerin bilgi eksikliği yaşadıklarında sergiledikleri davranışlar, öğrenme stratejileri ve bilgiye erişim yolları açısından farklı öğrenme yaklaşımlarını ve kaynak tercihlerini ortaya koymaktadır. Ders kitabının %40.9 ile en çok tercih edilen bilgi kaynağı olması, öğrencilerin geleneksel bilgi kaynaklarına olan güvenini yansıtmaktadır. Bu çalışma bulgusuna paralel olarak, Dewhurst ve ark. (2015) çalışmalarında, Veteriner hekimlik öğrencilerinin bilgiye erişimde özellikle karmaşık veya teknik konuların anlaşılması açısından güvenilir ve detaylı açıklamalar sunan kaynakları tercih ettiklerini belirtmektedir. Çalışmada internetin %31,6 oranında tercih edildiği belirlenmiş olup, genellikle öğrencilerin bilgiye hızlı erişim ihtiyacı duyduklarında kullandıklarını göstermektedir. Saadeh ve ark. (2021) çalışmasında, internetin esnekliği ve erişim kolaylığı nedeniyle öğrenciler arasında yaygın bir bilgi kaynağı olduğu, ancak, çevrimiçi kaynakların doğruluğu ve güvenilirliğinin sorgulanması gerektiği vurgulanmıştır. Bu bulgular, öğrencilerin bilgi eksikliği durumlarında birden fazla kaynağa başvurduklarını ve bu kaynaklar arasında seçim yaparken güvenilirlik, erişim kolaylığı ve kapsamlı açıklama gibi kriterleri dikkate aldıkları şeklinde yorumlanmıştır. İnternetin giderek daha fazla tercih edilmesine rağmen, ders kitabının ve dersin hocasına başvurma oranının yüksek olması hala geleneksel eğitim materyallerinin önemini koruduğunu göstermektedir. Zira Gledhill ve ark. (2017) araştırmalarında, öğretmenlerin birebir iletişimdeki rehberliklerinin öğrencilerin konuları daha iyi kavramasında kritik rolüne sahip olduklarını bildirmişlerdir. Bu durum, özellikle öğrencilerin güvenilir bir açıklama ve yönlendirme aradıkları durumlarda öne çıktığı söylenebilir. Parazitoloji dersinde sosyal

medyanın kullanım sıklığına ilişkin bu veriler, sosyal medyanın öğrenme süreçlerindeki yerini belirlemek açısından önemli olup yapılan çalışmada katılımcıların sosyal medyayı %21.1'sinin sık sık, %46.2'sinin bazen, %27.5'inin nadiren kullandığı belirlenmiştir. Parazitoloji dersinde sosyal medya kullanımındaki farklılıklar, öğrencilerin öğrenme stilleri, bilgiye erişim alışkanlıkları ve dersin yapısı ile ilişkilendirilebilir. Görsel ve interaktif içeriklerin sosyal medyada sunulması, öğrenciler için önemli bir avantaj sağlarken, platformların doğruluğu ve akademik uygunluğu konusunda endişeler, kullanım sıklığını etkileyebilir. Nitekim Gledhill ve ark. (2017) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin bir kısmının bilgiye erişim için hala geleneksel kaynakları (ders kitapları ve hocalar) tercih ettiğini ve interneti yalnızca ek bir kaynak olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Parazitoloji gibi teknik bilgilerin ağırlıklı olduğu bir derste, öğrencilerin ders kitaplarına ve eğitmenlere daha fazla yönelmeleri, bu oranların temel nedenlerinden biri olabileceği söylenebilir.

Veteriner fakültesi öğrencilerinin parazitler hastalıklarının teşhis ve tedavisinde sosyal medya kullanımını incelendiğinde, katılımcıların %32.8'sinin interneti sık sık, %40.4'ünün bazen, %21.6'sının nadiren kullandığı belirlenmiştir. Bu çalışma bulgusuna paralel olarak Joshi ve ark. (2017), özellikle klinik uygulamalar ve teşhis süreçlerinde internetin önemli bir araç olduğunu ve öğrenciler arasında popüler bir bilgi kaynağı haline geldiğini bildirmiştir. Özellikle Veteriner hekim adaylarının, hızlı bilgiye ihtiyaç duyulan durumlarda interneti sıkça tercih ettikleri tespit edilmiştir (McGreevy ve ark. 2007). Buna karşın çalışmada interneti nadiren ve/veya hiç kullanmayanların belli bir oranda (%26.8) olması, öğrencilerin sosyal medyayı öğrenme süreçlerinde seçici olarak kullandıklarını göstermektedir. Saadeh ve ark. (2021), sosyal medyanın, özellikle akademik platformlarda doğru ve güvenilir bilgi sunulması durumunda daha yaygın bir şekilde tercih edildiği vurgulanmıştır. Bu çalışmada, sosyal medyanın veteriner klinik

uygulamalarında daha çok hangi amaçla kullanıldığına dair sorulan soruda, katılımcıların %56.8'i (n=71) görselleştirilmiş vaka örneklerine ulaşmak için, %27.2'si (n=34) hastalıkların teşhis ve tedavi sürecine ilişkin hızlı bilgiye ulaşmak için, %16'sı (n=20) hastalıktan korunma ve kontrol programlarını öğrenmek için kullandıklarını bildirmişlerdir. Bu çalışma bulgusuna paralel olarak Joshi ve ark. (2017) sosyal medyanın, güncel tedavi yöntemleri ve protokollere ulaşmada hız ve esneklik sunduğunu ve bu nedenle öğrenciler arasında popüler bir bilgi kaynağı haline geldiğini bildirmiştir. McGreevy ve ark. (2007) ise çalışmalarında Veteriner hekim adaylarının, özellikle görselleştirilmiş vaka örnekleri ve tedavi protokollerine kolay erişim sağlaması bakımından sosyal medyayı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, teşhis ve tedavi süreçlerinde hızlı bilgiye ulaşım ve hastalıktan korunma programlarının sosyal medya üzerinden öğrenilmesi, bu platformların akademik içeriklerin doğruluğunun yanı sıra güvenilirlik açısından da dikkatle değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Yapılan çalışmada katılımcıların parazitoloji ders içerikleri için en fazla Google (%59.1) ve YouTube'u (%20.5) kullandıkları belirlenmiştir. Bu çalışma bulgusuna benzer olarak Joshi ve ark. (2017), Google'ın çok çeşitli kaynakları bir arada sunmasından dolayı öğrenciler için bir avantaj olduğunu, McGreevy ve ark. (2007) ile Gledhill ve ark. (2017) ise YouTube'un görselleştirilmiş içerikler ve öğretici videolar sunarak öğrencilerin öğrenme süreçlerine katkıda bulunduğunu ve bir öğrenme aracı olarak daha çok tercih edildiğini bildirmişlerdir. Ancak bu platformda yer alan bilgilerin doğruluğu konusunda dikkatli olunması gerektiği bahsi geçen literatürlerde vurgulanmıştır.

Çalışmada parazitoloji dersi özelinde katılımcıların büyük bir kısmı dijital platformları, parazitlere ilişkin görselleri görmek amacıyla (%40.3), sınavlara hazırlık amacıyla (%25.1) ve ders slaytlarına ulaşmak

için (%22.2) kullandıkları belirlenmiştir. Bu bulgulara paralel olarak Slegford ve ark. (2005) çalışmasında, görselleştirilmiş vaka örneklerinin öğrencilerin kavrayışını artırmada etkili olduğu ve internetin bu tür materyaller için sıkça tercih edildiği ifade etmiştir. Zira dijital platformların, öğrencilerin ders materyallerine zaman ve mekandan bağımsız olarak hızlı bilgi erişimi sağlaması ve geniş bir kaynak çeşitliliği ile kısa ve özet bilgileri görselleştirilmiş vaka örnekleri ile sunması nedeniyle öğrencilerin kavrayışını artırmada etkili oldukları ve internetin bu tür materyaller için sıkça tercih edildikleri bildirilmektedir (Gledhill ve ark., 2017; Slegford ve ark., 2005).

Yapılan çalışmada öğrencilerin yaklaşık %94'nün internet ortamındaki bilgilere tamamen güvenmek yerine seçici davranmayı tercih ettikleri ve bilgiyi değerlendirmek için çeşitli kriterler kullandıkları belirlenmiştir. Çalışmada özellikle sitenin güvenilirliğine dikkat etme oranının yüksek olması (%50) öğrencilerin farkındalığının yüksek olduğunu göstermektedir. Çalışmada ayrıca katılımcıların bilginin kim tarafından yazıldığına önem vermesi, kaynakların otoritesine ve uzmanlığına güven duyulan sitelere bakmaları, dijital medya okuryazarlığı ve bilgi doğrulama becerileri kazandıkları şeklinde yorumlanmıştır.

5. Sonuçlar

Günümüzde internet ve sosyal medya, öğrencilerin eğitim ve akademik yaşamlarında giderek daha etkili bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada elde edilen bulgular, sosyal medyanın öğrenciler için öğrenme süreçlerini destekleyen ve bilgiye erişimi kolaylaştıran bir kaynak olarak önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır. Özellikle parazitoloji dersinde sosyal medyanın kullanım sıklığının, öğrencilerin bireysel tercihlerine, ders içeriğine ve eğitim sürecindeki ihtiyaçlarına göre farklılık gösterdiği, ancak genel olarak dersin eğitim sürecinde önemli bir araç haline geldiği tespit edilmiştir. Sosyal medya, parazitoloji gibi görselleştirme ve pratik bilgi gerektiren derslerde öğrencilerin öğrenme

süreçlerini destekleyen etkili bir öğrenme aracı olarak kullanılmaktadır. Bu bağlamda, dijital kaynakların geleneksel eğitim yöntemleriyle birleştirilerek etkin bir şekilde kullanılması, öğrencilerin öğrenme çıktılarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Özellikle sosyal medyanın eğitsel potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için, öğrencilere güvenilir bilgi kaynaklarını belirleme ve interneti etkin kullanma becerileri kazanmaları, sosyal medyada karşılaştıkları bilgileri eleştirel bir şekilde değerlendirebilmeleri ile akademisyenlerin, öğrencileri güvenilir ve mesleki uygulamalarla uyumlu internet sitelerine yönlendirmeleri, bilgi kirliliği riskini azaltarak öğrenme süreçlerini destekleyecektir. Sonuç olarak, sosyal medyanın eğitime entegrasyonu, özellikle görsel ve pratik bilgi gerektiren derslerde öğrenme deneyimini iyileştirecek bir potansiyel taşımaktadır. Sosyal medyanın bu potansiyelinin etkili bir şekilde kullanılması, hem öğrencilerin bilgiye erişim süreçlerini hızlandıracak hem de akademik başarılarını desteklemesi bakımından önemlidir. Bu nedenle, dijital teknolojilerin eğitimde daha verimli bir şekilde kullanılmasına yönelik dijital medya okuryazarlığının geliştirilmesi gerekmektedir.

Yazarların Katkı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit katkıda bulduklarını, makalenin yayına hazır son halini gördüklerini/okuduklarını ve onayladıklarını beyan ederler.

Çıkar Çatışması Beyanı

Tüm yazarlar, bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Etik Kurul Onayı

Araştırma için Kırıkkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 26.06.2024 tarihinde 2024.06.28 karar ile etik kurul onayı alınmıştır.

Kaynaklar

Avcı, K., Gerek Çelikden, S., Eren, S., Aydenizöz, D., 2015. Assessment of medical students' attitudes on social media

use in medicine: a cross-sectional study. *BMC Medical Education* 15: 18.

Cockram, M.S., Altchison, K., Colle, D.D.S., Goodman, G., Murray, J.A., 2007. Animalhandling teaching at the royal (DICK) school of veterinary studies, University of Edinburgh. *Journal Veterinary Medical Education*, 34(5): 554-560.

Çiçek, T., 2018. Güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30: 992-1018.

Demir Ayvazoğlu, P., Aydenizöz, M., 2024. Veteriner hekimlik eğitiminde sosyal medyanın etkisi. *MAS Journal of Applied Sciences*, 9(Özel Sayı): 956-964.

Denecke, K., Nejd, W., 2009. How valuable is medical social media data? Content analysis of the medical web. *Information Science*, 179(12): 1870-80.

Ellaway, R., Pettigrew, G., Rhind, S., Dewhurst, D., 2005. The Edinburgh electronic veterinary curriculum: an online program-wide learning and support environment for veterinary education. *Journal Veterinary Medical Education*, 32(1): 38-46.

Gledhill, L., Dale, V.H.M., Powney, S., Gaitskell-Phillips, G.H.L., Nick, R.M., Short, N.R.M., 2017. An international survey of veterinary students to assess their use of online learning resources. *JVME*, 44(4).

Hamm, M.P., Chisholm, A., Shulhan, J., Milne, A., Scott, S.D., Given, L.M., Hartling, L., 2013. Social media use among patients and caregivers: a scoping review. *BMJ Open*, 3(5): e002819.

Joshi, N.H., Patel, A.R., Vaidya, A.C., 2017. Usefulness of latest social media in veterinary field as felt by veterinarians. *Gujarat Journal of Extension Education. Special Issue on National Seminar*.

- Liu, J.S., Ho, M.H.C., Lu, L.Y., 2017. Recent themes in social networking service research. *PLoS One*, 12(1): e0170293.
- McGreevy, P., Shaw, T., Burn, D., Miller, N., 2007. Oliver: An online library of images for veterinary education and research. *Journal Veterinary Medical Education*, 34(4): 510-516.
- Roshier, A.L., Foster, N., Jones, M.A., 2011. Veterinary students' usage and perception of video teaching resources. *BMC Medical Education*, 11:1.
- Saadeh, K., Henderson, V., Paramasivsam, S.J., Jeevaratman, K., 2021. To what extent do preclinical veterinary students in the UK utilize online resources to study physiology. *Advances in Physiology Education*, 45: 160–171.
- Siegford, J.M., Bernardo, T.N., Malinowski, R.P., Laughlin, K., Zanella, A.J., 2005. Integrating animal welfare into veterinary education: using an online, interactive course. *Journal Veterinary Medical Education*, 32(4): 497-503.
- Sivakumar, A., Jayasingh, S., Shaik, S., 2023. Social media influence on students' knowledge sharing and learning: an empirical study. *Education Sciences*, 13(7): 745.
- Taher, T.M.J., Ali, D.M., 2024. Impact of Internet and social media on academic performance, social interaction, and mental health among a sample of iraqi university students. *Kufa Medical Journal*, 20(1).

Atf Şekli: Aydenizöz, M., Ayvazoğlu Demir, P., 2025. Veteriner Hekimlik Eğitiminde Sosyal Medyanın Etkisi: Veteriner Parazitoloji Eğitiminde Sosyal Medya Kullanımının Öğrenme Sürecine Katkıları. *MAS Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 10(1): 132-140.
DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15097671>.

To Cite: Aydenizöz, M., Ayvazoğlu Demir, P., 2025. The Impact of Social Media in Veterinary Education: Contributions of Social Media Use to the Learning Process in Veterinary Parasitology Education. *MAS Journal of Applied Sciences*, 10(1): 132-140.
DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15097671>.
